

نگاه روز

اهمیت اقتصادی «ادبیات عامه‌پسند»

● **کاوه میرعباسی**

● در سال‌های دهه ۳۰ و به این دلیل که سریال‌های تلویزیونی به آن صورت وجود نداشتند، پاورقی‌ها نقش سریال‌ها را برعهده داشتند و مخاطبان زیادی را جذب خود می‌کردند. مثلا پاورقی‌های حسینقلی مستعان، ازجمله «آفت»؛ چندین‌سال مخاطبان زیادی را تشنه خود نگه می‌داشتند. در سال‌های بعد از آن هم پاورقی‌های ر. اعتمادی مخاطبان زیادی به خود جذب کردند. به‌طور کلی خاص‌های این ادبیات را می‌توان کسانی مثل ارونقی کرمانی، حسینقلی مستعان و ر. «اعتمادی» دانست که هر یک در دورای، مخاطبان زیادی داشتند. بعدها بسیاری از این پاورقی به صورت کتاب منتشر شدند و برخی از آنها هنوز هم در کتابفروشی‌ها به فروش می‌رسند. مثل «مستان» و «ارحله» یا برخی کتاب‌های ر. اعتمادی مثل «کفش‌های غمگین عشق» و «عالیجناب عشق» اما به‌مرور پاورقی‌ها جذابیت خود را از دست دادند هرچند همین امروز هم ادبیات عامه‌پسند، جایگاهی جدی در عرصه نشر کتاب دارند. من شخصا پیگیر ادبیات عامه‌پسند هستم و تقریبا می‌توانم بگویم که هر زمانی که از چاپ دهم گذشته باشد را خوانده‌ام. اما از کتاب‌های فهیمه رحیمی فقط دو کتاب «اتوبوس» و «بانوی جنگل» را خوانده‌ام. رحیمی در دهه ۷۰ مطرح بود و در جریان ادبیات عامه‌پسند دهه ۸۰ دیگر به آن صورت مطرح نیست. شاخص‌ترین چهره ادبیات عامه‌پسند در این سال‌ها م. مودب‌پور است. ازجمله آثار مطرح ادبیات عامه‌پسند در دهه ۸۰ می‌توان به این عناوین اشاره کرد: «دالن بهشت» نازی صفوی و شش اثر مودب‌پور یعنی «یاسمن»، «برپچه‌پر»، «شیرین»، «بلدا»، «گندم» و «ر کسانا». من فکر می‌کنم این شش‌مان مودب‌پور روی هم حدود یک‌میلیون نسخه فروش داشته‌اند و شاید بتوان او را پرخواننده‌ترین نویسنده این سال‌ها دانست. اما در میان تمام نویسندگان عامه‌پسند، مودب‌پور به دو دلیل، نویسنده مهم‌تری است. یکی آنکه موفقیت او به یک یا دو کتاب محدود نیست و دیگر آنکه نثر آثار او هم نثر شسته‌رفته‌تری است. در حالی که از ویژگی‌های غالب نویسندگان این ادبیات، نثر مهجور آنهاست. به عبارتی بسیاری از نویسندگان این نوع ادبیات، حتی نویسنده صنعتگر هم نیستند. نویسنده صنعتگر کسی است که داستان‌نوشتن بلد است اما داستانش فاقد نثر است. ۸۰ درصد رمان‌هایی که در ژانر عامه‌پسند منتشر می‌شوند حتی نویسنده صنعتگر هم نیستند و نثرشان بیشتر شبیه نثر انشاهای دبیرستانی است. این نویسندگان، این تصور را دارند که ادبی‌نوشتن به معنای اثر درخشان‌نوشتن است. اگر آثار این نویسندگان را بررسی کنیم، می‌بینیم که مثلا به‌جای فعل «شد» از «گردید» استفاده شده است اما مثلا نثر ادبی به وجود آید. با این حساب باید اهمیت این آثار را تنها فروش بالای آنها و بعد اقتصادیشان دانست.

پیشنهاد روز

کتاب به کتابفروشی بفرو شد

● **شرق:** نشر افق در این روزها، که قیمت کتاب به صورت تصاعدی بالا می‌رود؛ دست به ابتکار جالبی زده است. کتابفروشی این نشر در خیابان انقلاب جنب سینما سپیده، نبش کوچه اسکواز اول تا ۳۰ تیر طرچی را با عنوان خرید کتاب از مشتریانش برگزار می‌کند. کسانی که در طول این مدت، کتاب‌های نشر افق را که پیش‌تر خریده و خوانده‌اند، با یک‌سوم قیمت پشت جلد به کتاب افق واگذار کنند، در ازای آن، کتاب، محصولات موجود در کتاب افق یا پول نقد دریافت می‌کنند؛ به شرط آنکه کتاب‌ها، چاپ نشر افق باشند و البته سالم و تمیز؛ در فراخوان این طرح آمده است: «به علاوه کتاب‌های دست دوم خریداری‌شده، با نصف قیمت پشت جلد دوباره به فروش می‌رسد. نشر افق با این کار، هم می‌خواهد از کتاب‌خوان‌های جامعه حمایت کند و هم در حفاظت از محیط‌زیست سهمی برعهده گیرد. این کتاب‌ها با برچسب سبز از دیگر کتاب‌ها جدا می‌شوند. کتاب افق برای این کتاب‌ها، دو قفسه ویژه در نظر گرفته است.»

توضیح

● **شرق:** روز سه‌شنبه، ۲۸ خرداد در پی اعلام خبر درگذشت استاد جلیل شهناز از چهره‌های سرشناس موسیقی درباره درگذشت ایشان یادداشت‌هایی گرفته شد. در این میان با توجه به نزدیکی محمدرضا شجریان با جلیل شهناز در انتظار پیام تسلیت ایشان از آمریکا بودیم. از آن جایی که پیام ایشان نرسید و به دلیل اینکه قصد داشتیم نظر استاد آواز را در صفحه داشته باشیم بخشی از صحبت‌های ایشان در مراسم بزرگداشت جلیل شهناز را بازخوانی کردیم که در صفحه سه‌شنبه ۲۷ خرداد منتشر شد. اما کلمه بازخوانی صحبت‌های ایشان از قلم افتاد.

کوچه باغ یادها

در سوگ فهیمه رحیمی

مردم را به کتاب علاقه‌مند کرد

برای خود باز کند. هر نویسنده‌ای که بتواند مخاطب بیشتری به دست بیاورد، نویسنده خوبی است. رحیمی نیز برای مخاطب خودش، نویسنده خوبی بود و همین موضوع نشان می‌دهد او به‌عنوان یک نویسنده، توانست در جامعه ایرانی سهمی ادا کند. او به‌واسطه

ر. اعتمادی نویسنده

فهیمه رحیمی به‌عنوان یک نویسنده در گروه نویسندگان زن ایرانی بعد از انقلاب، توانست جایی

«بانوی جنگل» رفت

فهیمه رحیمی مسافر «اتوبوس» مرگ

فرزانه ابراهیم‌زاده

عکس: ایستنا

ایران بعد از تشییع در قطعه نام‌آوران بهشت‌زهر(س) ردیف ۳۳ شماره ۷ در کنار مرحوم سیدامیر محمود انوار پژوهشگر و استاد عرفان، محمدحسین تمدنی جهرمی چهره ماندگار ایران در حوزه اقتصاد، محمدباقر صدرا فعال فرهنگی و فرزند مرحوم آیت‌الله محمدتقی صدای اراکی، باقر عاقلی، نویسنده، روزنامه‌نگار و پژوهشگر و فریدون نوین‌فر پدر تمبر ایران به خاک سپرده شد. فهیمه رحیمی در خرداد ۱۳۳۱ در خیابان شهیاز تهران

یاد استاد
هستند که فرصتی برای خواندن کتاب ندارند. حالا اگر در این دوره و با وجود مشکلاتی که ادبیات داستانی گرفتار آن شده است، نویسندهای بتوانند گروهی از مخاطبان را به خود جلب کند و به اصطلاح مخاطب خاصی برای خود به دست بیاورد، کار ستودنی انجام داده و مورد احترام است. به اعتقاد من، فهیمه رحیمی جزو این گروه از نویسندگان بود.

یاد استاد
کرده بودم همه خارجی بودند. الان فکر می‌کنم من این اسم‌ها را از کجا آورده بودم، نمی‌دانم. بعد مدیران من را به دفتر خواست و گفت اسم‌ها را از کجا آوردی؟ گفتم نمی‌دانم خانم، شاید به خاطر این است که کتاب زیاد می‌خوانم... . ۱۳ساله بودم که «جنگ و صلح» را خواندم». او در ۲۷سالگی (۱۳۶۸) با انتشار نخستین رمان خود یعنی «بازگشت به خوشبختی» شناخته شد. «بازگشت به خوشبختی» در مدت بسیار کوتاهی او را به رمان‌نویسی مشهور تبدیل کرد و کمتر کسی بود در ایران که با کتاب سر و کار داشته باشد و نام او را نشنیده باشد. اتوبوس، عشق و خرافات، کوچ‌باغ یادها، برچی در مه، خلوت شب‌های تنهایی، روزهای سرد برفی، خیال تو، عالیه، رز کبود، شیدایی، بانوی جنگل، حرم دل، آریانا، پنجره بازگشت به خوشبختی، ناوان عشق، پاییز را فراموش کن، ماندانا، زخم‌خوردگان تقدیر، هنگامه، ایلیس کوچک، اشک ستاره و... از دیگر آثار اوست. بسیاری از این کتاب‌ها بیش از ۱۰ بار تجدیدچاپ شدند. رحیمی با داشتن هفت کتاب در میان ۴۷ کتاب پرفروش بعد از انقلاب، «کرودار فروش کتاب در ایران بوده است. او در گفت‌وگویی گفته بود: «هر وقت پرنده کلمه دور سرم پرواز کند، می‌دانم باید دست به قلم بنشینم و وارد دنیای تازه‌ای شوم». پرفروش بودن کتاب‌های رحیمی باعث شده بود تا بسیاری فکر کنند که او نویسنده ثروتمندی است؛ اما او در گفت‌وگو با مهر گفته بود: «شما که می‌دانید از آن کتاب‌های پرفروش جز مبلغ قراردادم با ناشر چیزی به من نمی‌رسد. آواز دهل شنیدن از دور خوش است، من هم این شایعه‌ها را شنیده‌ام که فهیمه رحیمی ثروتمندترین نویسنده زن ایرانی است ولی واقعیت را همه مرور نمی‌دانند. من حتی یک وسیله نقلیه شخصی هم ندارم.»

یاد استاد
پیام تسلیت «خاتمی» برای درگذشت شهسوار تار ایران پیکر «شهناز» فردا تشییع می‌شود ● شرق: تاریخ و مکان مراسم تشییع پیکر زنده‌یاد استاد جلیل شهناز نوازنده و آهنگساز پیشکسوت تغییر کرد. این مراسم فردا پنجشنبه ۳۰ خرداد ساعت ۹ صبح از مقابل تالار وحدت برگزار می‌شود. پیش از این اعلام شده بود پیکر این استاد پیشکسوت موسیقی ایرانی روز چهارشنبه ۲۹ خرداد ساعت ۹ صبح از مقابل خانه هنرمندان ایران تشییع می‌شود. شخصیت‌های مختلف فرهنگی و سیاسی به مناسبت درگذشت جلیل شهناز پیام‌های تسلیت منتشر کردند. سیدمحمد خاتمی، وزیر ارشاد و معاون هنری از جمله این شخصیت‌ها بودند. در بخشی از متن پیام تسلیت سیدمحمد خاتمی آمده است: «استادی بزرگ و پاک‌سرشت جناب آقای جلیل شهناز که هنر این مرز و بوم را جلات بخشید، نجیبانه و بی‌هیچ

توقع جهان را بدرد گفت و جامعه هنری و اصحاب فضیلت و دوستداران ایران عزیز را سوگوار کرد. این مصیبت را به همه هنرمندان و هنردوستان و به همه ارادتمندان آن گرمای‌مرد و به‌خصوص خانواده محترم او تسلیت عرض می‌کنم و از درگاه حضرت پروردگار شادی روح آن فقید سعید سلامتی و شکیبایی بازماندگان معززش را مسالت دارم.
روانش شاد و پادش گرامی باد».
همچنین سیدمحمدحسینی، وزیر ارشاد طی پیامی درگذشت جلیل شهناز استاد برجسته تار و موسیقی ایرانی را تسلیت گفت. در بخشی از این پیام آمده است: این چهره ماندگار موسیقی در باغستان صدا «گل‌های جاودان» را از خود به یادگار گذاشت و آنچه کاشت، عطری نامیرا بر نگارستان هنر عرضه کرد و آنچه به ارمان آورد، اثبات جاودانگی صداست». حمید شادآبادی، معاون هنری وزارت ارشاد نیز در پیامی درگذشت این موسیقیدان را تسلیت گفت. جلیل شهناز استاد برجسته تار و سه‌تار بر اثر بیماری و کپولت‌سن، صبح ۲۷ خرداد در سن ۹۲سالگی درگذشت.

با هزار تومان خیلی کارهای مهمی میشه کرد!

سال پیش از شما پرسیدیم که با هزار تومان چی کار می‌شه کرد و از شما دعوت کردیم که با مشارکت در طرح عضویت محک با پرداخت ماهانه حداقل هزارتومان به بزرگ‌ترین خانواده حامی کودکان مبتلا به سرطان پیوندید. امسال می‌خواهیم بگوییم که با هزار تومان‌های شما در محک چه کار می‌کنیم؛ ما با تکیه بر کمک‌های شما از سال ۱۳۷۰ تاکنون موفق به حمایت همه جانبه بیش از ۱۸۰۰۰ کودک مبتلا به سرطان در سراسر ایران شده‌ایم و در سال ۸۶ تنها بیمارستان فوق تخصصی سرطان کودکان در خاورمیانه را بتا نهاده و بهره‌برداری کرده‌ایم. فقط در این بیمارستان تا امروز بالغ بر ۸۰۰۰ کودک از سراسر ایران، رایگان درمان شده‌اند.

اگر شما هم مایه فقط هزار تومان به محک کمک کنید، می‌تونین ضمن پیوستن به بزرگترین خانواده حامیان کودکان مبتلا به سرطان در یکی از پر ارزش‌ترین حرکت‌های دنیا برای نجات جان هزاران کودک مشارکت کنید.

برای پیوستن به خانواده بزرگ محک با شماره ۰۲۱-۲۳۵۴۰۰ تماس بگیرید.

برای بازدید از این مجموعه که حاصل عشق شماس‌ت، با شماره تلفن ۰۲۱-۲۳۵۰۱۲۱۰ تماس حاصل فرمایید. از اینکه به پیام ما توجه کردید سپاسگزاریم.